ကဗျာစာဆိုနှင့် အလှတရား

မိမိလွင်[*]

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ကဗျာကောင်း၊ ကဗျာလှကို ရေးဖွဲ့ရာ၌ စာဆို၏စိတ်အလှ၏ အရေးပါမှုကို တင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာစာဆိုနှင့် အလှတရား စာတမ်းတွင် လူတို့၏စိတ်ကို ပြုပြင်အလှဆင်နိုင်သော ကဗျာကို ရေးဖွဲ့သူ စာဆိုတို့သည် စိတ်ကောင်းကို အခြေခံရပါသည်။ စိတ်ကောင်းကိုအခြေခံ၍ စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် မွမ်းမံပြီးလျှင် ဘဝသတိ ဘဝအသိ ရလာအောင် ရေးဖွဲ့ရသည့် အကြောင်းများကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားသော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အခန်း(၁)၌ ကဗျာစာဆိုနှင့် အလှတရား၊ အခန်း(၂)တွင် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာ(၃)ပုဒ်မှ စိတ်အလှ၊ စာအလှအကြောင်းကို ရေးဖွဲ့တင်ပြထားပါသည်။ စိတ်အလှ၊ စာအလှသဘောကို မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာ(၃)ပုဒ်နှင့် လေ့လာတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ – ***စာတ်လမ်းကဗျာ၊ ကဗျာပုံသဏ္ဌာန်၊ ပရိယာယ်၊ အတွေးနှင့်အရေး၊ ကာရန်၊ စကားအသုံးအနှုန်း။***

နိဒါန်း

ကဗျာသည် လူတို့၏စိတ်ကို ထိန်းကျောင်းပြုပြင်ပေးနိုင်သည်။ ရိုင်းပျသော စိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပြုပြင်နိုင်သည်။ ညစ်နွမ်းသောစိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင်နှင့် ကြည်လင်လာအောင် ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ နိမ့်ကျသောစိတ်ကို မြင့်တတ်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ မကြံ့ခိုင်သောစိတ်ကို ကြံ့ခိုင်အောင် အားပေးနိုင်သည်။ ကဗျာသည် လူ့စိတ်ကို လိမ္မာယဉ်ကျေး၍ မှန်ကန်တည့်မတ်ခိုင်မာအောင် ပြုပြင်ပေးနိုင်ပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် ရသခံစားမှုမှတစ်ဆင့် စာဖတ်သူတို့၏စိတ်တွင် လိမ္မာယဉ်ကျေးသော ကောင်းမြတ်သည့် စိတ်စေတနာများ ကိန်းအောင်းလာစေရန် အစွမ်းသတ္တိရှိသည့် ကဗျာကို ဖန်တီးရေးဖွဲ့ကြရပါသည်။

လူတွင် စရိုက်သဘာဝ အကောင်းအဆိုး ရှိပါသည်။ ထိုစရိုက်သဘာဝတို့သည် ကျင်လည်ရာပတ်ဝန်းကျင်ကို မူတည်၍ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ကဗျာတွင်လည်း စရိုက် ရှိပါသည်။ ကဗျာကောင်းတို့တွင် ရှိနေသောစရိုက်သည် ကဗျာ

[*] ဒေါက်တာ၊ ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ထားဝယ်တက္ကသိုလ်

ဖွဲ့သူတို့၏ နှလုံးသားကို ယဉ်ကျေးလိမ္မာလာအောင်နှင့် တည့်မတ်ခိုင်မာအောင် ပြုပြင်ပေးနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။

လူသားတစ်ယောက် လိမ္မာယဉ်ကျေးလာစေရန် မိဘဆရာ ဆိုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်း လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသူတို့သည် လူသားကို ရှင်သန်လာအောင် မွေးမြူပြုစုပျိုးထောင်ကြသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည်လည်း ကဗျာကောင်း ကဗျာလှ ဖြစ်လာစေရန် ကဗျာ့စရိုက်ကို ဖန်တီးပုံသွင်းရပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် ခံစားမှုကိုသုံး၍ ကဗျာ့ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကဗျာ့ပုံသဏ္ဍာန် ပေါ်လာအောင် ဖန်တီးယူပါသည်။ လောက၏ဖြစ်ရပ်အမျိုးမျိုးကို ထိတွေ့ရင်ဆိုင်ရသောအခါ ကဗျာဆရာ၏ ခံစားမှုအမြင်သည် အဓိကကျပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် မိမိ၏ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်နှင့် မိမိ၏အတွေ့အကြုံပေါ်တွင် ချစ်တတ်၊ ခင်တတ်၊ ကြင်နာတတ်သော ခံစားမှုကို မွေးပြီးမှ ကဗျာဖတ်သူတို့စိတ်သို့ အလှတရားတို့ ကူးစက်ရောက်ရှိလာစေနိုင်သည့် ကဗျာမျိုးကို ရေးဖွဲ့နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာတို့တွင် ကဗျာစာဆို၏စရိုက်သည် ထင်ဟပ်နေနိုင်ပါသည်။ ကဗျာတွင် အလှတရားများ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုအလှတရားများက စာဖတ်သူ၏စိတ်ကို ကူးစက် ရောက်ရှိပြီး စိတ်အလှကို ပြုပြင်ဖန်တီးပေးပါသည်။ ထို့ကြောင့် လောကကို အလှဆင် နိုင်သည့် ကဗျာကောင်း၊ ကဗျာလှ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် ကဗျာဆရာတွင် စိတ်အလှရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကဗျာတွင်ပါဝင်နေသော အလှတရားနှင့် ကဗျာစာဆို၏ စိတ်ဆက်စပ်နေပုံတို့ကို ဤစာတမ်း၌ လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ ထိုသို့ လေ့လာ တင်ပြရာတွင် ကဗျာစာဆို မင်းသုဝဏ်၏ကဗျာများကို အလေ့လာခံအဖြစ် အသုံးပြု၍ တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ကဗျာစာဆိုနှင့် အလှတရား

လောကရှိလူသားတိုင်းတွင် ဘဝအတွေ့အကြုံကိုယ်စီ ရှိကြသည်။ ခံစားမှုလည်း ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် လူတိုင်း ကဗျာစာဆိုများ မဖြစ်နိုင်ကြပေ။ လောကအကြောင်းကို နားလည်ခံစားပြီးလျှင် ဘဝအတွေးအမြင်ကို ရှာဖွေနိုင်သူဖြစ်ကာ မိမိရရှိသော ဘဝအသိကို အများသူငါတို့အား ထပ်ဆင့်ဖြန့်ချိလိုသော စေတနာရှိသူလည်း ဖြစ်ရ ပါမည်။ ထိုစေတနာကို ပုံဖော်ပေးနိုင်သည့် စိတ်ကူးဉာဏ်နှင့် အရေးအဖွဲ့စွမ်းရည်လည်း ရှိရပါမည်။ ထိုသဘောကို ဦးရွှေအောင်က–

> "ကဗျာ့သစ္စာအရ လောကသည် တကယ်ရှိသော အရှိတရားဖြစ်သည်။
> ရှိရုံသာမက သိလည်းသိသည်။ သိတတ်သောကြောင့် လောက

> သည် ထာဝစဉ်စကားဆိုနေခြင်း ဖြစ်သည်။ လောကဆိုသော စကားကား ကျယ်လောင်သော်လည်း မကြားရ။ ကဗျာစာဆိုမှသာ ကြားရသည်။ လောကအသုံးပြုသော ဘာသာစကားကို လွယ်ကူသော်လည်း နားမလည် ကဗျာစာဆိုမှသာ နားလည်သည်။ လောကသည် မိမိ၏လျှို့ဝှက်ချက်များကို ထာဝစဉ်ပြောပြပါ၏။ ထိုသို့ပြောပြသော်လည်း လောကမှ ပြောပြသော လျှို့ဝှက်ချက်များကို လူတိုင်း မကြား နားမလည်။ ကဗျာစာဆိုမှသာ ကြား၏။ ကဗျာစာဆိုမှသာ နားလည်၏။”[၁]

ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ အထက်ပါအဆိုအရကြည့်လျှင် ကဗျာစာဆိုသည် သက်ရှိပတ်ဝန်းကျင်၌ အာရုံခံစားမှု စူးရှထက်မြက်ရန် လိုအပ်သည်။ အာရုံခံစားနိုင်ရာ၌လည်း လောက၏ အလှကို ရှာဖွေတွေ့ရှိအောင် အကောင်းဘက်အလှဘက်မှနေ၍ ခံစားရှုမြင်တတ်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်စေရန် ကဗျာစာဆိုသည် စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်း မွေးရပါမည်။ လောကကိုအလှဆင်လိုသော စေတနာကို ဦးတည်၍ လူ့စိတ် လူ့နှလုံးသား လှလာအောင် ရေးဖွဲ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသဘောကို မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)က ‘ဘာသာနှင့်စာပေ၊ စာပေနှင့်ဘာသာ’ စာအုပ်တွင်–

> “ကဗျာက ကဗျာဖတ်သူ၏ တွေးခေါ်မှုများကို နိုးကြားလာအောင် နှိုးဆွပေးသည်။ အလှအပရှုမြင်ခံစားမှု ပို၍ ထက်မြက်လာသည်။ ပို၍ အရသာခံစားတတ်လာအောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ ပို၍ စူးစူးနစ်နစ်၊ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခံစားတတ်အောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ စိတ်ကူးဉာဏ် တိုးပွားအောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။”[၂]

ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။

ကဗျာမှရရှိသော အလှတရားကြောင့် ကဗျာဖတ်ရှုသူတို့တွင် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲလာနိုင်မည့် အကျိုးဆက်ကို ဦးရွှေအောင်က–

> “ကဗျာစာဆိုသည် လောက၏အလှကို ဖော်ထုတ်ပြခြင်းအားဖြင့် လူသားတို့၏ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ စေတနာများကို လောက အပေါ်၌ ခိုင်မာစွာ စိုက်ထူနိုင်အောင် အားထုတ်သည်။ ကဗျာစာဆို ဖော်ထုတ်ပြသော လောက၏အလှကို လူသားတို့ မြင်သောအခါ

---

[၁] ရွှေအောင်၊ ဦး၊ ၁၉၈၀၊ ၁၁။

[၂] ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၂၀၁၃၊ ၈၉။

> ငိုစရာ၌လည်း မေတ္တာထား၍ ငိုကြမည်။ စေတနာထားကြမည်။ နာကြည်းစရာ၌လည်း မေတ္တာထား၍ နာကြည်းကြမည်။ အရာရာတိုင်း၌ မေတ္တာထားကြမည်။ စေတနာထားကြမည်။ ကဗျာ့သစ္စာအရ လောကသည် အရှိ၊ အသိ၊ အလှ ဤသုံးမျိုးတို့၏ အစုသာဖြစ်သဖြင့် ကဗျာစာဆိုက လောက၏အလှကို လောကပြောပြသည့် အတိုင်း တင်ပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။”[၁]

ဟု ဆိုထားပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် လောကကို ချစ်တတ်ခင်တတ်အောင် အလှရှာဖွေရေးဖွဲ့သောကြောင့် လူသားတို့သည် နေရာတိုင်း၌ မေတ္တာထားတတ်သည့် အလေ့အကျင့် ကူးစက်ရရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာဇော်ဂျီ၏ အပ်နဖါးကဗျာတွင်–

“ထိုးသော်လဲ့ထိုးသော်၊ ကြိုးချော်လို့သွား။

အမယ်အို အမြင်ကတတ်တယ်၊ အပ်ရွှေနဖါး”[၂]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ဇရာထောင်းနေပြီဖြစ်သော် အမယ်အိုသည် အပ်ပေါက်ထိုးရာ၌ မျက်စိအမြင်မကြည်လင်၍ အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးချော်နေရသည့် မြင်ကွင်းကို ကဗျာဖွဲ့ထားသည်။ ထိုမြင်ကွင်းမျိုးကို မြင်ဖူးကြသူ များလှပါသည်။ သို့ရာတွင် ကဗျာမဖွဲ့ဖြစ်ပါ။ ဆရာဇော်ဂျီကမူ လောကကို သာမန်မျှမကြည့်ဘဲ ထိုးဖေါက်မြင်တတ်သည့်အတွက် အသေးအဖွဲ့မြင်ကွင်းသည်ပင် လောကသဘာဝ လူ့သဘာဝကို ဆင်ခြင်စရာဖြစ်စေသည့် ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်လာရပါသည်။ ဇရာထောင်းသော်လည်း အအားမနေတတ်သော အမယ်အိုတစ်ဦး၏ အဖြစ်အပျက် အမူအရာများကို ကရုဏာသက်ဖွယ် ရှုမြင်ခံစားလာရပါသည်။ ဇရာကို မွေ့လျော်စွာ ခံယူတတ်သည့် အမေအိုသည် သနားစရာ ချစ်စရာ ကောင်းလာပါသည်။ လောကသဘာဝ၊ လူ့သဘာဝကို ဖျတ်ခနဲ လှစ်ပြလိုက်သော ကဗျာတိုလေးတစ်ပုဒ် ဖြစ်လာပါသည်။ ကဗျာဖတ်သူများအနေနှင့် သက်ကြီးရွယ်အို၊ အမယ်အိုများ၏အမူအရာကို မြင်မိနိုင် ဆင်ခြင်မိနိုင်လာစေပါသည်။ ကရုဏာထားတတ်လာစေနိုင်ပါသည်။

ကဗျာဆရာကြည်အောင်၏ ‘ဝါလေကောက်’ ကဗျာသည် နေပူထဲ၌ ဝါကောက်၍ ချစ်သူမောင်အတွက် တဘက်တစ်ထည် လက်ဆောင်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဝါကောက်နေသော မိန်းမပျိုလေး၏အနေအထားကို–

---

[၁] ရွှေအောင်၊ ဦး၊ ၁၉၈ဝ၊ ၁၁။

[၂] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၁၃။

"နွေဦးကွင်းခေါင်နေရောင်အောက်၊ ဝါးရိုးလက်ထဲ၊ ကျန်သလောက်
ပျိုလေးဝါပွင့်ကောက်၊ ကောက်တယ်တော့ ကောက်တယ်တော့၊
ဗိုင်းငင်ချည်ရက် တဘက်တစ်ထည် ခတ်ပါမယ်၊
လက်ဆောင်ပေးဖို့၊ ရှန်သွေးခြယ်၊ မောင်နွားကျောင်းတော့
ခေါင်းပေါင်းကွယ်၊ ကွင်းလယ်ဝါလေ၊ ကောက်သင်းကောက်
ကောက်တယ်တော့၊ ကောက်တယ်တော့။"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ကျေးလက်မိန်းမပျိုလေးများတွင်လည်း ချစ်သူများ ရှိကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်သူအတွက် စေတနာထား၍ တဘက်ကလေးတစ်ထည် ကိုယ်တိုင်ယက်လိုသော စေတနာများလည်း ရှိကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ နေပူထဲတွင် ဝါပွင့်ကြွေများ ကုန်သလောက်ရှိနေသည့် အနေအထား၌ အကြွင်းအကျန်များကို နေပူဒဏ်ကိုခံ၍ ကောက်နေရှာသော မိန်းမပျိုလေးများလည်း ရှိကြပါလိမ့်မည်။ ကျေးလက်တောရွာများတွင် မြင်တွေ့ရလေ့ရှိသော ရှုခင်းနှင့် ကျေးလက်မိန်းမပျိုလေးတို့၏ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၊ စေတနာကို ပေါင်းဖွဲ့ကာ ကဗျာစာဆိုသည် ကရုဏာထား၍ ရှုမြင်ခဲ့သည်။ ရှုမြင်သည့်အလျောက်လည်း ကရုဏာသက်ဖွယ်၊ ချစ်ခင်နှစ်သက်ဖွယ် အလှကဗျာကလေးတစ်ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ နေပူကြဲကြဲတွင် ကောက်သင်းကောက်နေသော မိန်းမပျိုလေးတို့၏ ရင်တွင်းခံစားမှုကို စာရေးသူတို့က ကရုဏာစိတ်ဖြင့် ရှုမြင်ခံစားကာ လောက၏အလှတရားနှင့် စိတ်ကူးပေါင်းစပ်၍ အလှကဗျာလေးတစ်ပုဒ်ကို ရေးသားခဲ့သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ 'လက်ဆောင်ပေးဖို့ ရှန်သွေးခြယ်၊ မောင်နွားကျောင်းတော့ ခေါင်းပေါင်းကွယ်' ဟူသော အဖွဲ့သည် ကျေးလက်မိန်းမပျို၏ ဘဝနှင့်အချစ်ကို လှစ်ပြထား၍ သိင်္ဂါရရသနှင့် ကရုဏာရသမြောက်သောအဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။

လယ်စောင့်တဲကဗျာ၌ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်က–

"မိုးရေ တက်ရေ တဖွေးဖွေး၊ ကွင်းကျယ်အဝေးဝေး
လယ်စောင့်တဲလေး ခြေတံရှည်၊ မိုးကုပ်အောက်မှာတည်
ကြာနီတစ်ပွင့် ဖြူတစ်ပွင့်၊ တဲနှင့် ပနံတင့်"[၂]

---

[၁] ကြည်အောင်၊ ၁၉၈၅၊ ၆။
[၂] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၄၊ ၃၄။

ဟူ၍ ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့လယ်တောများတွင် ရှိနေကြသည့် လယ်စောင့်တဲလေးများကိုပင် ကဗျာစာဆိုက အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ မထားပါ။ ကရုဏာထားပါသည်။ အလွန်ကျယ်ပြန့်သော မိုးကောင်းကင်အောက်တွင် လယ်စောင့်တဲကလေး၏ သေးနုပ်မှုကို မဖော်ပြသော်လည်း 'တဲကလေး' ဟူသော အသုံး၊ 'မိုးကုပ်အောက်မှာနေ' ဆိုသော အဖွဲ့ 'မိုးရေ တက်ရေ တဖွေးဖွေး၊ ကွင်းကျယ်အဝေးဝေး' ဟူသော စကားအသုံးအနှုန်း အရေးအဖွဲ့များက လယ်စောင့်တဲကလေးကိုပင် အားငယ်စရာကောင်းသည့် လူသား၏ ခံစားမှုမျိုး ဝင်လာအောင် သက်ရှိအဖြစ် ကရုဏာထား၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ လယ်စောင့်တဲကလေးကို ဖွဲ့ပြုခြင်းဖြင့် တဲနေလူတန်းစားတို့၏ အားငယ်စရာဘဝကို ဂယက်အနက်အဖြစ် တင်ပြခဲ့သည်။

စာဆိုသည် လယ်စောင့်တဲကို ကရုဏာထားသည့်အလျောက် နှစ်သိမ့်အားပေးလိုသည်။ ထိုစိတ်စေတနာဖြင့် 'ကြာနီတစ်ပွင့်၊ ဖြူတစ်ပွင့်၊ တဲနဲ့ပနံတင့်' ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ လယ်စောင့်တဲနှင့်အတူ လယ်စောင့်တဲတွင် နေထိုင်သူတို့ကို အားပေးနှစ်သိမ့်လိုဟန် ရှိသည်။ အထီးကျန် လယ်စောင့်တဲလေး၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကြာနီတစ်ပွင့် ဖြူတစ်ပွင့်တို့သည် လိုက်ဖက်စွာ ပွင့်နေပါသည်ဟု ဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြင့် အားပေးလိုက်သည်။ စာဆိုတို့၏မေတ္တာစိတ်သည် ထူးခြားလှသည့်အလျောက် စိတ်ကူးသည်လည်း လှပပြီး စာဖတ်သူတို့အား လောက၏အလှတရားကို ခံစားစေနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။ လယ်စောင့်တဲနှင့် ကြာနီ၊ ကြာဖြူတို့မှတစ်ဆင့် လောကတွင် မိဘဆွေမျိုးများနှင့် ဝေးကွာနေသည့်တိုင် အိမ်နီးချင်းများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ စသည့် မိတ်ဆွေများနှင့် အားငယ်စရာမရှိသည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏သဘောကို ဆက်စပ်ပြထားသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုကဗျာလေးသည် တောသူတောင်သားတို့နေကြသော တဲကလေးများအပေါ် ကရုဏာထားတတ်သော စာရေးသူ၏ နှလုံးသားအလှမှ ပေါက်ဖွားလာသော အလှကဗျာတစ်ပုဒ်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဦးရွှေအောင်က 'လောကကို စကားဆိုခြင်းကို အခြားသူများသည် နားမလည်နိုင်၊ ကဗျာစာဆိုကသာ နားလည်နိုင်သည်'[၁] ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာစာဆိုက ကဗျာဖတ်သူတို့အား ပေးအပ်သည့် အလှတရားဆိုသည်မှာလည်း လောက၏အမှန်တရားပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာစာဆိုညွှန်ပြသော အမှန်တရားတို့တွင် အချိန်၊ နေရာ ကန့်သတ်မှုမရှိ၊ ပုဂံခေတ်က အနန္တသူရိယအမတ်ကြီး ရေးဖွဲ့ခဲ့သော 'သူတည်းတစ်ယောက်၊ ကောင်းဖို့ရောက်မူ၊ သူတစ်ယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကာသာ

---

[၁] ရွှေအောင်၊ ဦး၊ ၁၉၈၀၊ ၁၁။

ခမ္ဘတာတည်း'။ မျက်ဖြေလင်္ကာတွင် ပါဝင်သော အမှန်တရားသည် ယနေ့အချိန်အထိ တည်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းကို တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်က–

> "အနုပညာလက်ရာ ကဗျာက အချိန်၏အကန့်အသတ်၊ နေရာ၏ အကန့်အသတ်ကိုလွန်သော (ဝါ) အချိန်တိုင်း နေရာတိုင်းတွင် ဆက်ဆံ၍ရသော ကန့်သတ်မဲ့ ယေဘူယျ အမှန်တရားတို့ အကြောင်းကို ဖန်တီးပြသည်။ ထိုအမှန်တရားမှာပင် မူလက ဟိုးမား ခံစားသိမြင်သော အမှန်တရားသာ ဖြစ်သည်"[၁]

ဟု ဆိုထားပါသည်။

ကဗျာတစ်ပုဒ်သည် အလှတရားပါသော ကဗျာကောင်း ဖြစ်စေရန်အတွက် စာဆို၌ စိတ်ကောင်းမွေးသင့်ပုံကို ဆရာဇော်ဂျီက 'ပန်းနှင့်စာဆို' ကဗျာတွင်–

"ပန်းမျိုးရယ်စုံ
ငုံရာမှ ဖူး။
အချိန်တန်အရန်သင့်
လန်းပွင့်ဖို့ဖူး။
ဖြစ်နိုင်သည်မှာ
စာပေနှင့်ဘဝ။
စိတ်ကောင်းအခြေခံ၍
အတွေ့အခြေခံ၍
သတိအခြေခံ၍
အသိအခြေခံ၍
စိတ်ကူးဉာဏ် မွမ်းမံတတ်ပါမှ
ဟပ်မိမည်ပ"[၂]

ဟု ရေးဖွဲ့တင်ပြထားပါသည်။

---

[၁] ဘုန်းနိုင်၊ (တက္ကသိုလ်)၊ ၁၉၉၄၊ ၁၁၁။
[၂] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၉၇၊ ၄၂၅။

၂။ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာ (၃)ပုဒ် မှ စိတ်အလှ စာအလှ

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာစာပေလောကတွင် ခေတ်စမ်းခေတ်မှအစပြု၍ ထင်ရှားခဲ့သော ကဗျာစာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူ၏ကဗျာများသည် လူသားများပေါ်တွင် ချစ်မြတ်နိုးသော သူ၏နှလုံးသားမှ ပေါက်ဖွားလာခဲ့ပါသည်။ ဆရာကြီးသည် ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို ချစ်သည့် ကိုယ်တိုင်းပြည်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့သော အသက်ပေးစွန့်လွှတ်၍ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သော သူရဲကောင်းစစ်သည်များကို ချစ်သည်။ စိတ်ထားမွန်မြတ်လေးစားအပ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ချစ်ခင်လေးစားသည်။ ထို့ပြင်သာမက ချစ်သူတို့၏ ချစ်ခြင်းမေတ္တာတရားကိုလည်း တန်ဖိုးထားဖွဲ့ဆိုသည်။ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သက်ရှိများတွင် လူသားများကိုသာမက ငှက်ကလေးများကိုလည်း ချစ်သည်။ သူသည် အဆုံးမဲ့သော မေတ္တာနှလုံးသားဖြင့် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကဗျာများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ အကျိုးပြုစာပေများကို ရေးသားသည်။ သူသည် လောကတစ်ခွင်လုံးကို ချစ်သည့် အလျောက် သူ၏ကဗျာများတွင် ချစ်ခြင်းမေတ္တာတို့ ပြည့်လျှမ်းနေသည်။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံများ ကိန်းအောင်းရာ ဖြစ်သော ကျေးလက်ကိုလည်း ချစ်မြတ်နိုးသည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူတို့၏ ဘဝ အမျိုးမျိုး၊ ဓလေ့အမျိုးမျိုး ကဗျာဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ထို့သို့ဖွဲ့ဆိုရာတွင် အနောက်တိုင်းတွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ဘဲလက်ဒ်ကဗျာပုံသဏ္ဌာန်မျိုးဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ဘဲလက်ဒ်ကဗျာများတွင် 'စာပေဘဲလက်ဒ်'[၁] နှင့် 'အစဉ်အလာဘဲလက်ဒ်၊ ကျေးလက်ဘဲလက်ဒ်'[၂] ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိသည်။

ဘဲလက်ဒ်ကဗျာ၏အကြောင်းကို Dictionary of Literary Terms and Literary Theory စာအုပ်တွင် –

> "ဘဲလက်ဒ် ဟူသော ဝေါဟာရမှာ ရှေးကျသော လက်တင်စကား Ballade နှင့် Balleti အီတာလျံစကား Baliarice ကိုမှ ဆင်းသက်လာသော 'to dance' ကပြန်ရန် ဟူသော အနက်ရှိသည့် ဘဲလက်ဒ်တစ်ပုဒ်သည် ပုံပြင်တစ်ပုဒ်အား ပြောပြသည့် သီချင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ မူလအနေအထားမှာ 'အကတစ်ခုတွင် တွဲဖက်သည့် ဂီတအတွဲအဖက်'[၃]

---

[၁] Literary ballad (or) Art ballad

[၂] Folk ballad

[၃] Ralph Rausch, 1998, 10-11.

တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘဲလက်ဒ်ကဗျာတို့တွင်–

(၁) ကဗျာအစတွင် အများအားဖြင့် သည်းလှိုက်ရင်ဖို အကြောင်းအရာများနှင့် ရေးဖွဲ့ထားခြင်း။

(၂) ဘာသာစကား ရိုးရှင်းခြင်း။

(၃) ပုံပြင်အားဖြင့် 'အချီအချစကားများနှင့် လှုပ်ရှားမှု'[၁] အမျိုးမျိုးနှင့်ပြောခြင်း။

(၄) အများစုမှာ အလွမ်းများ ဖြစ်ခြင်း။

(၅) အများအားဖြင့် ထပ်ကျော့ပိုဒ်များ 'သံပြိုင်လိုက်ခြင်း' [၂] ပါဝင်ခြင်းတို့ ရှိသည်။[၃] ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

အနောက်တိုင်းတွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ကျေးလက်ဇာတ်လမ်းပြော ကဗျာများကို တွေ့ရှိလေ့လာမိရာမှ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာကျေးလက်နေသူတို့၏ အကြောင်းကို ဇာတ်ကြောင်းပြောပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုတင်ပြထားသည်။

ကဗျာသဘောနှင့် ပတ်သက်၍ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်က–

"ကဗျာ့သစ္စာသည် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသည်။ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်သက်မှုသည် ဘဝကို ဖြည့်စွမ်းပေးသည်။ ကဗျာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ဝင်စားမှုများကို မျှတအောင် ပြန်လည်ထိန်းကွပ်ပေးသည်။ ကဗျာသည် ကျွန်ုပ်တို့ အားပျော်ရွှင်စေသည့် အနုပညာပစ္စည်းဖြစ်သည်"[၄]

ဟုဆိုခဲ့ပါသည်။

ကဗျာ၏ တာဝန်ပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မြဇင်က –

"ကဗျာတွင် အမှန်တရားကို တင်ပြရာ၌ ဤအခြင်းအရာသည် မှန်၏ ဟု တစ်ချက်လွှတ်၊ ဧကဝုဒ်အမိန့်မသုံးပေ။ ထို့သို့ တစ်ချက်လွှတ် မိန့်ဆိုခြင်းကိစ္စသည် စကားပြေ၏ အလုပ် ဖြစ်သည်။ ကဗျာ၏ အလုပ်မှာ အမှန်တရားကိုယူ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ခံစားမှုတွင် ယုတ္တိရှိအောင်

---

[၁] Dialogue and Action

[၂] Refrain

[၃] Cuddon, 1997, 71.

[၄] ဘုန်းနိုင်၊ (တက္ကသိုလ်)၊ ၂၀၁၂၊ ၂၇။

> ဖန်တီးဖို့ရာ ဖြစ်သည်။ အမှန်တရားကို မှန်ကြောင်း စဉ်းစား ဉာဏ်ထွင် အထင်အလင်း သိသာအောင် ပြုလုပ်ရန်အရေးထက် ကျွန်ုပ်တို့၏ခံစားမှုတွင် လေးနက်အောင် ဖန်တီးဖို့အရေးသည် ကဗျာ၏တာဝန် ဖြစ်သည်"[၁]

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ကဗျာစာဆိုတို့သည် ခံစားမှုကိုအခြေခံ၍ စာဖတ်သူ၌ ရသမြောက်အောင် ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာကို သုံးကြသည်။ ထိုဖန်တီးမှုအတတ်ပညာကို အနုပညာ ဟု ခေါ်သည်။ ဆရာဇေယျကမူ ကဗျာဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးတရားကို–

> 'ကဗျာသည် လူတို့၏အထိန်းအကျောင်းကြီး တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေ သည်။ ရိုင်းပြသောစိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပြုပြင်ခြင်း၊ ညစ်နွမ်းသောစိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင်၊ ကြည်လင်လာအောင် ဖန်တီးပေးခြင်း၊ နိမ့်ကျနေသောစိတ်ကို မြင့်တက်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသောစိတ်ကို ကြံ့ခိုင်လာအောင် အားပေးခြင်း စသည့် လူတို့အတွက် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သော လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရသည်။"[၂]

ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် သူ၏ကျေးလက်နေပြည်သူတို့ အပေါ်ထားရှိသည့် မေတ္တာ၊ စေတနာနှင့် ကရုဏာတရားတို့ကို စာဖတ်သူတို့အား ကူးစက်ဖြန့်ဝေလိုသော စေတနာဖြင့် ကျေးလက်ဘဲလက်ဒ်ကဗျာများကို ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

၂ ၊ ၁။ အဘိုးမာဃ

'အဘိုးမာဃ' ကဗျာတွင် ကျေးလက်နေ သက်ကြီးရွယ်အို အဖိုးအိုတစ်ဦး၏ ကုသိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်၍ ရပ်ကျိုးရွာကျိုးကို တတ်အားသမျှ ဆောင်ရွက်ပုံတို့ကို ဖွဲ့ဆို ထားသည်။ ထိုသို့ ရပ်ကျိုးရွာကျိုးကို ဆောင်ရွက်သောကြောင့် အဘိုးအိုသည် ရွာဆော်များ၊ လူငယ်များနှင့်အတူ စည်းစည်းလုံးလုံး ရှိနေသည်။ အဘိုးအို အိပ်ယာမှ နိုးထချိန်တွင် ရွာဆော်များနှင့် လူငယ်များသည် အဘိုးအိုထံသို့ သွားကြသည်။ အဘိုးအို၏မွေးနေ့တွင် သက်စေ့တင်ရန် စံပယ်ပန်းများ၊ ဇွန်ပန်းများ၊ မြတ်လေးပန်း

---

[၁] မြဇင်၊ ၁၉၇၃၊ ၄၃။

[၂] ဇေယျ၊ ၂၀၀၀၊ ၂၃။

တို့ကို ခူး၍ လာရောက်ပေးပို့ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ လူငယ်များ၏ သက်ကြီးရွယ်အိုများ အပေါ် ဂရုစိုက်သော ရှာခလေ့အမူအရာကို–

"အဘိုးသည်နေ့၊ ဘိုးမွေးနေ့မို့

သက်စေ့တင်ဖို့၊ ကျွန်တော်တို့သည်

လာပို့ပါသည်၊ မွှေးကြိုလန်း

စံပယ် ဖွန်ဖြူ၊ မြတ်လေးပန်း"[၁]

ဟု ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ရွာရှိလူငယ်များက အဘိုးအိုကို လျစ်လျူမရှု၊ နွေးနွေး ထွေးထွေး ဆက်ဆံကြပုံသရုပ်ကို ရိုးရိုးလေးနှင့် နှစ်သက်စဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်ပြ ခဲ့သည်။

အဘိုးအိုက ရွာလူငယ်များကို ချစ်ခင်စွာဖြင့် 'သာခုပါဗျား၊ ငါ့မြေးများ' ဟု ချစ်ခင်စွာဖြင့် သာခုခေါ်သည်။ လူငယ်များ၏စေတနာကို အလေးထား၍ ဘုရားရှင် ထံသို့ ပန်းများကို သက်စေ့လှူဒါန်းပူဇော်သည်။ ထို့နောက် မေတ္တာပို့ အမျှဝေသည်။ အဘိုးအို၏အပြုအမူနှင့် ဘာသာတရား၌ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော အမူအရာနှင့် စိတ်ထားကို ဆရာကြီးက–

"သာခုပါဗျား၊ ငါ့မြေးများဟု

သွားကြားလေထွက်၊ သူမိန့်မြွက်၍

သက်စေ့ပူဇော်၊ မြတ်တော်ရှင်ကို

ကော်ရော်ရိုကျိုး၊ သူရှိခိုးသည်

မိုးမြေအနှံ့ မေတ္တာပို့

အမျှဝေသည် အများဖို့"[၂]

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပြန်သည်။

အဘိုးအိုတစ်ယောက်၏ ဇရာအချိန်တွင် လူငယ်များအလယ်၌ မေတ္တာတရားဖြင့် နွေးထွေးမှု၊ ဗုဒ္ဓဘုရား၌ ပူဇော်ရှိခိုးမှု၊ မေတ္တာပို့၊ အမျှဝေမှု ဆိုသည့် မြန်မာ့စိတ်ဓာတ်၊ မြန်မာ့အမူအရာများ၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုများကို စာဖတ်သူ၏စိတ်၌ မြင်အောင်

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၃။
[၂] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၃။

ကြားယောင်လာအောင် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ 'သာခုပါဗျား၊ ငါ့မြေးများ' ဆိုသော အဖွဲ့တွင် ဝမ်းသာအားရသော အသံများ ပါဝင်သည်။ 'ငါ့မြေးများ' ဟူသော အသုံးက ရွာရှိလူငယ်များအပေါ် သား၊ မြေးများသဖွယ် ချစ်ခင်ကြသော မြန်မာ့သက်ကြီးရွယ်အို များ၏ အပြောအဆိုနှင့် စိတ်ဓာတ်ကို ပေါ်လွင်စေသည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် အဘိုးအို၏ ဝမ်းသာအားရစကားသံကို 'သွားကြား လေထွက်၊ သူမိန့်မြွက်၍' ဟူ၍ စေ့စေ့စပ်စပ်ဖွဲ့ဆိုထားပုံမှာ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသည့် အပြင် ရွှင်ပြုံးဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ မေတ္တာပို့ အမျှဝေပုံကိုလည်း 'မိုးမြေအနှံ့ မေတ္တာပို့၊ အမျှဝေသည် အများဖို့' ဟု ရိုးရှင်းကျစ်လျစ်စွာ ဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြင့် မြန်မာ့သက်ကြီးရွယ်အို များ၏ မေတ္တာအရင်းခံသည့် စိတ်ဓာတ်ကို ထင်မြင်စေပါသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် အသက်အရွယ်ကိုမမှုဘဲ တက်နိုင်သမျှစွမ်းအားဖြင့် ရွာကို အကျိုးပြုသော အဘိုးအို၏စေတနာနှင့် အမူအရာကို စာဆိုက–

"ရကြပါစေ၊ အမျှဝေပြီး
တံမြက်ကိုင်ကာ၊ သူလှဲပါသည်
ရွာအလယ်က၊ ရွာလမ်းမ။
နိစ္စရူဝ လုပ်နေကျ၊
စကားမဟ နှုတ်ငြိမ်စွ။
အဘိုးမာဃ၊ ဘိုးမာဃ"[၁]

ဟုရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ အဘိုးအိုသည် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာဖြင့် ရွာလမ်းကို နေ့စဉ် တံမြက်လှဲသည်။ တံမြက်လှဲရင်း မေတ္တာပို့ အမျှဝေသည်။

ကဗျာရေးဖွဲ့ရာ၌ ကဗျာစာဆို၏ စိတ်လှမှ စာလှပါသည်။ စာလှနေသည်ကို ကြည့်၍ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်၏ အမိမြေနှင့် မြန်မာလူမျိုးတို့ကို ချစ်မြတ်နိုးသော မေတ္တာစိတ် အတိုင်းအတာကို ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။ ကဗျာပါ အကြောင်းအရာများသည် အလွန်ရိုးစင်းသည်။ ရိုးစင်းသော်လည်း စေတနာအလှတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံနေသည်။ မြန်မာလူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် တွေ့နေမြင်နေကျဖြစ်သော ကြီးသူကိုငယ်သူတို့ ရိုသေမှု၊ ကြီးသူကငယ်သူကို မေတ္တာထားမှု၊ သတ္တဝါတိုင်းအပေါ် မေတ္တာထားရှိမှု စသည့် စိတ်စေတနာအလှများကို ပုံဖော်ရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ ပုံကောင်းပုံလှဟုလည်း ဆိုနိုင်

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၃။

ပါသည်။ 'မေတ္တာပို့'၊ 'အမျှဝေ'၊ 'သာဓုခေါ်သည်'၊ 'သက်စေ့တင်သည်'၊ 'ကော်ရော်ရိုကျိုး ရှိခိုးသည်' ဆိုသော ဝေါဟာရအသုံးသည် မြန်မာ့အလှ၊ မြန်မာ့သဒ္ဓါစိတ်တို့ကို ဖော်ပြနိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်ဇာတ်ကြောင်းပြောကဗျာဖြင့် မြန်မာ့ကျေးလက်သဘာဝကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၂။ ၂။ ရွက်ကြမ်းရေကျို ငမောင်ညို

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် 'ရွက်ကြမ်းရေကျို ငမောင်ညို' ကဗျာတွင်လည်း 'မောင်ညို' ဆိုသည့် ကျေးလက်နေသူတစ်ဦး၏ ကျေးလက်အပေါ် စေတနာထားသော မေတ္တာအမူအရာများကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။ မောင်ညို၏ရုပ်အဆင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်က ရွက်ကြမ်းရေကျိုဟု သတ်မှတ်သည်။ သူ၏ဇာတ်လမ်း ကဗျာပါ ဇာတ်ဆောင်သည် စိတ်ဝင်စားဖွယ်မကောင်းဟု ထင်ရသည်။ တစ်ရပ်လုံး တစ်ရွာလုံးက မောင်ညို၏ မလှသော သာမန်ရုပ်ကို ရွက်ကြမ်းရေကျိုငမောင်ညို ဟု ခေါ်ကြသည်။ သို့သော် မောင်ညိုသည် သည်းခံသည်၊ ရပ်ရေးရွာရေးကို သိမ်းကျုံး လုပ်သည်။ မောင်ညို၏ မေတ္တာ စေတနာ အမူအရာကို စာဆိုက–

"ရွက်ကြမ်းရေကျို သူတို့ဆိုလည်း
မောင်ညိုမမှု
ရပ်မှုရွာတာ၊ ရှိသောအခါ၌
ဖျာခင်း ရေခပ်
ဖိနပ်ကိုသိမ်း၊ ထီးကိုထိန်းနှင့်
သူစိမ်းသူကျက်၊ သူနှုတ်ဆက်သည်
မျက်နှာကြီးငယ် သူမရွေး"[၁]

ဟု ဖွဲ့ဆိုသည်။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်ရှိ မောင်ညိုကဲ့သို့သောသူကို ဥပေက္ခာ မပြုပဲ အလေးထားဂရုပြုမိရာမှ မောင်ညို၏စေတနာကို သိမြင်လာသည့်အလျောက် မှတ်တမ်းတင် ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့ဖွဲ့ဆိုရာ၌လည်း 'ထိန်း၊ သိမ်း၊ နှုတ်ဆက်' စသည့် အမူအရာပြကြိယာများကို ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်နှင့် ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ဖြစ်အောင် သုံးနှုန်း ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ထီးကို မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းထားသည်ကိုပင် ဖိနပ်ကိုသိမ်းနှင့်

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၃။

ကာရန်ခြင်း လိုက်ဖက်မှုလည်းရှိ အနက်သဘောလည်း ထိမိအောင် 'ဖိနပ်ကိုသိမ်း၊ ထီးကိုထိန်း' ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။

ရုပ်ရည်မချောမောသော မောင်ညိုသည် စိတ်ဓာတ်ချောမောသည်။ မျက်နှာကြီးငယ်မရွေး ခေါ်ပြောနှုတ်ဆက်သည်။ ထိုသို့သော စိတ်အလှကို စာဆိုက–

"သူစိမ်းသူကျက်၊ သူနှုတ်ဆက်သည်
မျက်နှာကြီးငယ် သူမရွေး"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် သံလေးများ၊ သံလတ်များ၊ အသတ်သံများကို အပြောင်းအလဲပြုလုပ်၍ ကာရန်ယူထားရာတွင် ဆိုရ ရွတ်ရ လျှင်မြန်သွက်လက်သည်။ လျှင်မြန်သော လှုပ်ရှားဟန်အရုပ်ရုပ်ကို ကာရန်နှင့် အသံကလည်း ပိုမိုပေါ်လွင်လာအောင် အထောက်အကူပြုထားသည်။ မောင်ညိုအစား 'သူ' ဟူသော စကားလုံးကို ကြိယာစကားလုံးများနှင့် ချိတ်ဆက်၍ ထပ်ကာထပ်ကာ၊ နီးနီးကပ်ကပ် ဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် အသံသာယာချိုပြေသည်။ မောင်ညိုကို ကိုယ်စားပြုသော 'သူ' ဆိုသည့် အညွှန်းခံလူတစ်ယောက်၏ ပြုမူလှုပ်ရှားပုံများသည် လေးနက်လာရသည်။ မောင်ညိုသည် ရုပ်မချောသော်လည်း စိတ်ချောသည်။ ထိုအပြင် မိမိ၏ကိုယ့်ကျင့်တရားကိုလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည်။

အချို့သောသူများသည် ရုပ်ရည်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘဝအနေအထားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျေနပ်ဖွယ်မရှိသော်လည်း မိမိတို့၏ ကိုယ့်ကျင့်တရားမပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းသည်ကို စာဆိုက အညတရတို့၏အလှတရားအဖြစ် စေ့စေ့စပ်စပ် ခံစား၍ ပေါ်လွင်အောင်ဖွဲ့ဆိုသည်။ မောင်ညို၏ ကိုယ့်ကျင့်တရားထိန်းသိမ်းပုံကို–

"မတီး ဗျပ်စောင်း
မလောင်းကြက်ပွဲ
မဆွဲကပ်ချပ်
ပူဇော်ရှောင်ကြဉ်
သူ၏ ဥာဉ်မှာ
လူစဉ်မီဖို့ တစ်ခုတည်း"[၂]

---

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၃။
[၂] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၄။

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုနည်းဖြင့် စာဆိုသည် အညတရများအား မိမိကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်းတတ်ရန် အားပေးလမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။

ကျေးလက်နေ အမျိုးသားများအဖို့ ပျက်စီးစေတတ်သော အကြောင်းတရားများကို စာဆိုက ထောက်ပြထားသည်။ ထိုအဖွဲ့၌ နှစ်ချက်ညီကာရန်ကို ဆက်တိုက်သုံးစွဲခြင်းဖြင့် အသံသည် လျင်မြန်ဖြတ်လတ်စွာ တစ်သံပြီးတစ်သံသို့ ပြောင်းလဲသွားသည်။ အကြောင်းအရာပြောင်းလဲခြင်းနှင့်အတူ အသံပါ ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်သည်။ မောင်ညိုဂ၏ ပျက်စီးကြောင်းအမျိုးမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်စွမ်းရှိသည့် ကိုယ်ရည်သွေးအဖွဲ့သည် ထင်ရှားလာပါသည်။

မောင်ညိုသည် မိမိ၏သာမန်ဘဝကို လှပအောင်နှင့် တည်ကြည်ခံ့ညားအောင် ကြိုးစားတည့်မတ်ပုံကို တင်ပြရာ၌ စာဆိုက–

"ထွန်သည်၊ ထယ်သည်၊ ကောက်ရိတ်သည်နှင့်

တိုက်သည်၊ နယ်သည်၊ ကောက်လှေ့သည်နှင့်

သိမ်းသည် မောင်ညို တလင်းထဲ"[၁]

ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

စာဆိုသည် ကျေးလက်နှင့် လယ်တောလုပ်ငန်းသဘာဝကို အလေးထားသူဖြစ်သည့်အလျောက် နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် မြတ်မြတ်နိုးနိုး ထည့်သွင်းသရုပ်ဖော်ထားသည်။

'ထွန်၊ ထယ်၊ ရိပ်၊ တိုက်၊ နယ်၊ လှေ့' စသည့် လုံးချင်းကြိယာများကို စေ့စေ့စပ်စပ် သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ဘဝအားမာန်ရှိသော လယ်သမားတစ်ဦး၏ လုပ်အားအလှပေါ်လွင်လာသည်။ ဘဝသရုပ်လည်း ပေါ်လွင်လာသည်။ 'သည်' ဟူသော စကားလုံးကို အထပ်ထပ် သုံးစွဲခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ 'ကောက်ရိပ်၊ ကောက်လှေ့' စသည့် 'ကောက်' ဆိုသည့် စကားလုံးကို ထပ်ကာထပ်ကာ ကြားရအောင် ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ လယ်တောသားပီပီ လယ်ယာလုပ်ငန်းကို အင်တိုက်အားတိုက် ဆောင်ရွက်နေသော မောင်ညို၏သရုပ်သည် ထင်ရှားပေါ်လွင်လာရသည်။ အပြိုင်အဖွဲ့များကလည်း အကြောင်းအရာ၏သရုပ်ကို အားတက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည်။ ထိုသို့ မိမိဘဝကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်၍ ဘဝအားမာန်ဖြင့် ကြိုးစားခဲ့သော မောင်ညို၏အားမာန်ကို စာရေးသူက–

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၄။

"ယနေ့မှာဆို ဦးမောင်ညိုသည်

လိုသည်မရှိ၊ သမာဓိနှင့်

ရွာ၏ခေါင်းဆောင်၊ နယ်ခေါင်းဆောင်တည်း"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

မောင်ညို၏အသက်အရွယ်နှင့် ပြောင်းလဲမှုသဘောကို စာဆိုက 'ဦးမောင်ညို' ဟူသော အသုံးဖြင့် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ 'သမာဓိ' ဟူသော အသုံးကလည်း ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်နှင့် အကြောင်းအရာကို ဖော်ပြနိုင်သည်။ မောင်ညို၏တည်ကြည်မှုကို 'သမာဓိ' ဟု သုံးခြင်းဖြင့် ပို၍ခိုင်ညားလာပါသည်။

သမာဓိကြောင့် တစ်ဖြေးဖြေး တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပုံကို စာရေးသူက 'ရွာ၏ခေါင်းဆောင်၊ နယ်ခေါင်းဆောင်' ဟူသော အသုံးကို နှစ်ကြိမ်ထပ်ကာ သုံး၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ရွာနှင့်နယ်ကို ပြောင်းပေးလိုက်သည်။ သမာဓိရှိသောကြောင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပုံကို ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်နှင့် ပေါ်လွင်လာစေသည်။ ကိုယ့်ကျင့်တရားနှင့် လုံ့လဝီရိယရှိသူသည် ဘဝတွင် အရာရာတိုးတက်အောင်မြင်ပုံကို စာဆိုက–

"အိမ်ထောင်ရေးလည်း၊ သားမြေးစုံလျက်

မေတ္တာဖက်သည်

ရွက်ကြမ်းရေကျို ဟုတ်သေးလား

ဆိုခဲ့သူတို့ လွန်စဉ်းစား

လောကသဘော အခက်သား"[၂]

ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။

စာဆိုသည် ရွက်ကြမ်းရေကျိုဟု စခဲ့ပြီး ဘဝအပြောင်းအလဲ အမျိုးမျိုးပြကာ သူ၏ဇာတ်ဆောင်ကို ရွက်ကြမ်းရေကျို ဟုတ်သေးရဲ့လားဟု ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မေးခွန်းထုတ်ထားသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် မောင်ညိုကို ရွက်ကြမ်းရေကျိုဟု ပြောခဲ့သူများကို စဉ်းစားကြပါအုံးဟု ဆိုထားသည်။

---

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၄။
[၂] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၄။

စာရေးသူက အရိုးသားဆုံး အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ဇာတ်လမ်းဖြင့်ဖွဲ့ဆိုရာတွင် အဆုံး၌ နှစ်သက်ခြင်းနှင့်အတူ စာဖတ်သူ၌ လုံ့လဝီရိယရှိလျှင် မည့်သည့်ဘဝမျိုး ဖြစ်ပါစေ အောင်မြင်နိုင်သည်ဆိုသော အတွေးအသိ ပေးနိုင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ စာရေးသူက စာဖတ်သူတို့အား လူတစ်ယောက်ကို အလွယ်တကူ မဆုံးဖြတ်ရန်၊ အထင်မသေးရန်ကို 'လောကသဘောအခက်သား' ဟု ပြဆိုထားပါသည်။ ကျေးလက်တောရွာနေ အညတရဆိုသူတို့၏ အရိုးခံစေတနာ၊ မေတ္တာကို တန်ဖိုးထားလျက် ထိုသူတို့အား ကြီးပွားတိုးတက်စေလိုသော မေတ္တာ၊ စေတနာကို စာရေးသူက 'ရွက်ကြမ်းရေကျို ငမောင်ညို' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အားပေးနှစ်သိမ့် ရေးသား တင်ပြခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် ဇာတ်ကြောင်းပြောကဗျာများဖြင့် သူချစ်သော မြန်မာကျေးလက်နေပြည်သူတို့၏ ဘဝနှင့်အလှကို အမွှန်းတင် ရေးဖွဲ့မှတ်တမ်းတင် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူ၏ကဗျာများသည် စာဆို၏စိတ်အလှနှင့် စာအလှ တို့ကြောင့် စာဖတ်သူ၏ နှလုံးအိမ်အတွင်းသို့ အလှတရားများကို ဆောင်ကြဉ်း ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

၂၊ ၃။ ကိုတင်လူလားမြောက်

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်တောရွာနေသူတို့၏ ဘဝအထွေထွေကို ဇာတ်လမ်းကဗျာများဖြင့် နာကျင်ဖွယ်ဖြစ်အောင်နှင့် ကရုဏာသက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။ 'ကိုတင်လူလားမြောက်' ကဗျာတွင် ကဗျာအဖွဲ့ခံအဓိကဇာတ်ဆောင်မှာ ကိုတင် ဖြစ်သည်။ မိဘမဲ့လူငယ်တစ်ဦး၏ ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန်ကာ နေထိုင်ခဲ့ရပုံ တို့ကို ကဗျာဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ကိုတင်အကြောင်းကို–

"ကျုပ်တို့ငယ်ငယ်၊ ကစားရွယ်က
ရွာလယ်ပိုင်းတွင်၊ ကိုတင်ဟု
လူကျင်လူကောင်း တစ်ယောက်ရှိ။
အမိတဆိုး၊ ဖတဆိုးမို့
ဆွေမျိုးသားချင်း၊ စောင်မခြင်းဖြင့်
ကြီးပြင်းခဲ့ရ သူ့ခမျာ။
အုန်းပင်ကိုတက်၊ ကွမ်းသီးတက်နှင့်

ကွမ်းသီးဖက်ဆုတ်၊ ခနိခုတ်သည်

အလုပ်မရွေး၊ သူကျွမ်းကျင်

ကျုပ်တို့ရွာက ကိုငတင်”[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် အညတရလူတန်းစားများကို ချစ်သောမျက်စိဖြင့် ရှုကြည့်လေ့ ရှိသည်။ ထိုသူများကို ချစ်စရာကောင်းသောသူများ၊ ကဗျာအဖွဲ့ခံလူများအဖြစ် ခံယူသည်။ လုပ်ငန်း၌ ကျွမ်းကျင်သော လူကောင်း တစ်ယောက်အဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ ကိုငတင်၏ ငယ်ဘဝနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ရှားမှုများကို ရေးဖွဲ့ပြသည်။

ကိုငတင်သည် မိဘမဲ့ဖြစ်သော်လည်း ဘဝကိုတန်ဖိုးထားသည်။ လုပ်ငန်းတိုင်း၌ ကျွမ်းကျင်အောင် ကြိုးစားခဲ့သည်ဟု ချီးမွမ်းခဲ့သည်။ ‘ကြီးပြင်းခဲ့ရသူ့ခမျာ’ ဆိုသည့် အဖွဲ့က ဆရာကြီး၏ကရုဏာကို ဖော်ပြသည်။ ‘ကျုပ်တို့ရွာကကိုငတင်’ ဆိုသည့် အဖွဲ့က ကိုငတင်လို လူတစ်ယောက်ကို ဂုဏ်ယူအားပေးသည့် ခံစားမှုကို ဖော်ပြသည်။ ကိုငတင်၏ အများသူငါကို ကူညီတတ်မှု၊ ရပ်ရေး၊ ရွာရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်တတ်မှုကို–

“သာရေးနာရေး၊ လှူဒါန်းရေးနှင့်

ရပ်ရေးရွာမှု၊ အစုစုလည်း

တစ်ခုမငြင်း၊ အကုန်ရှင်းသည်

ထင်းခွေရေခပ်၊ သူကျွမ်းကျင်

ကျုပ်တို့ရွာက ကိုငတင်”[၂]

ဟု ဖွဲ့ဆိုတင်ပြသည်။ အညတရတစ်ဦး၏ ကောင်းကွက် လှကွက်များကို ရှာဖွေပြသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာဆရာသည် လောက၏အလှကို ရှာဖွေတွေ့ရှိသူဟု ပညာရှင်တို့က ဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့မှတစ်ဆင့်–

“ဆေးလိပ်ရုံက၊ လုပ်သမနှင့်

ခနိရုံက၊ လုပ်သမတို့

တိုလီမုတ်စ၊ ခိုင်းသမျှလည်း

---

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၉။

[၂] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၈၉။

လုပ်ရမအား၊ သူကျွမ်းကျင်
ကျုပ်တို့ရွာက ကိုငတင်”[၁]

ဟု ထပ်ဆင့်ရေးဖွဲ့ပြသည်။ ရွာသူရွာသားများက ခိုင်းစေသမျှကို ဆောင်ရွက်ပေးတတ်သော ကိုငတင်၏ အရည်အချင်းကို နှစ်သက်သည်။ ထိုမျှသာမက ခိုင်းသမျှကို လုပ်တတ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုကိုလည်း ချီးကျူးထားပါသည်။ ‘သူကျွမ်းကျင်’ ‘ကျုပ်တို့ရွာက ကိုငတင်’ ဆိုသည့် စာသားများကို စာပိုဒ်များ၌ ထပ်ကာထပ်ကာ ရေးဖွဲ့ပြခြင်းဖြင့် အများသူငါက အညတရတစ်ဦးဟု သဘောထားသူတစ်ဦး၏ အရည်အသွေး အလှတရားများကို ဆရာကြီးက မေတ္တာဖြင့်ကဗျာဖတ်သူတို့သိမြင်လာအောင်နှင့် အညတရများကို ချစ်တတ်လာအောင်ဖွဲ့ဆိုသည်။

မြန်မာမှုတွင် အရွယ်ရောက်စ ယောကျ်ားလေးများကို ရှင်ပြုပေးကြသည်။ မိဘမဲ့ ကိုငတင်ကို ရှင်ပြုပေးမည့်သူ မရှိ။ သို့ရာတွင် လူမှုဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်သော ကိုငတင်ကို ပတ်ဝန်းကျင်က တုံ့ပြန်အသိအမှတ်ပြုကာ အရွယ်လွန်မှ ရှင်ပြုပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအကြောင်းများကို–

“အရွယ်လွန်မှ သတိရ၍
ရွာကလူများ၊ စုပေါင်းအားနှင့်
ရွာများကျောင်းတွင်၊ ကိုငတင်ကို
ရှင်ပြုကြပါလေရာ”[၂]

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်။ ကိုငတင်သည် အရွယ်လွန်မှ ရှင်ပြုပြီး အမည်သစ်ရလာသည်။ လူလားမြောက်လာသည်။ ထိုသို့သောအခြေအနေကို ရောက်ရှိလာအောင် ကဗျာစာဆိုက–

“ဝါတွင်း လေးလ၊ ရှင်ဘဝ၌
ခေါ်ကြကိုရင်၊ မည်သစ်တွင်၍
ငတင်မည်ဟောင်း၊ ပျောက်လေ၏။
ကိုရင်မည်သစ်ရောက်လေ၏။
ခုမှ လူလားမြောက်ပေ၏။
ခင်မင်လေးစားလောက်ပေ၏။”[၃]

---

[၁] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၉၀။
[၂] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၉၀။
[၃] မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၆၊ ၃၉၀။

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်။ ဆရာကြီးသည် ကိုငတင်၏ကိုရင်ဘဝတွင် အမည်သစ်ရလာသည့် အတွက် အားရသည်။ အခုမှလူလားမြောက်ရသည်ဟု တွေးကာ ဝမ်းမြောက်ခဲ့သည်။ အဆုံးတွင်မူ မိဘမဲ့သော်လည်း စေတနာမမဲ့ဘဲ ရပ်ရေး၊ ရွာရေးကို အလုံးစုံ ဆောင်ရွက်ပေးသော၊ ဘဝအားမာန်ရှိသော ကိုငတင်အား ဆရာကြီးက တန်ဖိုးဖြတ် ပေးပါသည်။ ‘ခင်မင်လေးစားလောက်ပေ၏’ ဟု တန်ဖိုးဖြတ်ပေးကာ စာဖတ်သူတို့ အနေနှင့်လည်း ကိုငတင်ကဲ့သို့ ဘဝဆင်းရဲသော်လည်း စေတနာမဆင်းရဲသော ဘဝ အားမာန်ပြည့်စုံသော လူတစ်ယောက်သည် ခင်မင်လေးစားလောက်ပါသည်ဟု အတွေးမှန် အသိမှန်ကို လမ်းညွှန်ပြသခဲ့ပါသည်။ ထိုကဗျာသည် မိတဆိုးလူငယ်တစ်ဦး၏ ဘဝကို ကရုဏာစိတ်၊ စာနာစိတ်၊ အားပေးလိုစိတ်တို့မှ ပေါက်ဖွားလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

စကားအသုံးအနှုန်းများကို အထူးရွေးချယ်သုံးနှုန်းထားခြင်း မရှိသော်လည်း ‘ကိုငတင်’ ဆိုသော အသုံးကပင် ဆရာကြီး၏ ဆင်းရဲသားများအပေါ် အထင် မသေးသော၊ လေးစားတတ်သော စိတ်ကို ဖော်ပြသည်။ ‘ကျုပ်တို့ရွာကကိုငတင်’ ဆိုသည့် အရိုးဆုံးအဖွဲ့အနွဲ့က အညတရများကို ချစ်ခင်သောစိတ်အလှများကို ဖော်ပြနေသည်။ ‘ခုမှလူလားမြောက်ပေ၏။ ခင်မင်လေးစားလောက်ပေ၏’ ဆိုသော စကားအသုံးအနှုန်းများသည် ကဗျာအဖွဲ့ခံ ကိုငတင်နှင့် ကဗျာအကြောင်းအရာတို့နှင့် လိုက်ဖက်ပါသည်။ အညတရများအပေါ် “ချစ်ခင်သနားသော ခံစားမှုမှ ပေါက်ဖွား လာ၍ ရိုးရိုးနှင့် အလှတရားပါသော ကဗျာကောင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်သည် နိုင်ငံကြီးများ၌ လူသတ်လက်နက်ဖြစ်သော အနုမြူဗုံးကို တီထွင်နေချိန်တွင် ရွာထိပ်ရှိရေအိုးစင်ကို ရေမပြတ်ခတ်၍ ဖြည့်ဆည်း ပေးနေသော ‘ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာ’ ၏ စေတနာနှင့် ဆောင်ရွက်မှုကို ဂုဏ်ပြု ဖွဲ့ဆိုသည်။ ထိုသို့ဖွဲ့ဆိုပြီး လောက၏အလှတရား၊ အမှန်ကို ဖွင့်လှစ်ပြခဲ့သည်။ လူသတ်ရန် အစွမ်းထက်သည့် အနုမြူဗုံးကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများက အာရုံဝင်စားနေချိန် ရေချမ်းတကာ ဖိုးသောကြာက မိမိကွယ်လွန်ချိန်တွင် ရေချမ်းအိုးများကို မည်သူ ဖြည့်ဆည်းပေးပါမည်နည်းဟု တွေး၍ ပူပန်နေပုံကိုလည်း ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ကဗျာ စာဆိုသည် ဖြူစင်သော နှလုံးသားနှင့် မိမိအာရုံ၌ ထင်ဟပ်လာသော အတွေ့အကြုံ၊ အကြားအမြင်၊ အဖြစ်အပျက်များကို မေတ္တာ ကရုဏာ ရှေ့ထား၍ အကောင်းဘက်၊ အလှဘက်မှ ရှုကြည့်ကာ လောက၏အညစ်အကြေးများကို သန့်စင်ပေးရန် သန့်စင် လုပသော ခံစားမှု၊ အတွေးအမြင်များ ကိန်းအောင်းလာအောင် ရေးဖွဲ့တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကဗျာစာဆိုနှင့် အလှတရားစာတမ်းကို ဆရာဇော်ဂျီ၏ စာရေးဆရာ၌ စိတ်ကောင်းကိုအခြေခံမှသာ စာကောင်း၊ ပေကောင်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်ဆိုသော 'ပန်းနှင့်စာပေ' ကဗျာ၏ အတွေးအမြင်ကို အခြေခံ၍ ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။ ကဗျာ အပါအဝင် ရသစာပေ၏သဘောသဘာဝမှာ အလှတရားသည် အဓိက ဖြစ်ပါသည်။ ရသစာပေ၏သဘောကို အလှဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ပညာဟုလည်း ဆိုကြသည်။ အမှန်တရားဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ထို့သို့ဖြစ်၍ ရသကဗျာများကို ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာစာဆိုတို့သည် လောက၏ အာရုံအမျိုးမျိုးကို တွေ့ကြုံရုံနှင့် မပြီးပါ။ တွေ့ကြုံပြီးလျှင် ခံစားရပါသည်။ ခံစားရုံနှင့် မပြီးပါ။ ခံစားပြီးလျှင် ဘဝသတိ၊ ဘဝအသိ ရလာအောင် တွေးတောဆင်ခြင်ရပါမည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရရှိလာသော ဘဝအသိကို စာဖတ်သူတို့အား ဖြန့်ချိဝေငှလိုသောစေတနာ ကိန်းအောင်းလာရပါသည်။ ထိုစေတနာ၏ တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်မှု၊ ပဲ့ကိုင်မှုဖြင့် ကဗျာစာဆိုသည် စိတ်ကူးဖြင့်ဖန်တီးကာ ကဗျာ ဖွဲ့ဆိုခြင်းလုပ်ငန်းကို စတင်ကြရပါသည်။ ထိုသို့ ကဗျာဖွဲ့ရာတွင် ကဗျာစာဆိုသည် စကားလုံးများကို အသုံးပြုရပါသည်။ ခံစားမှုကို ထိုစကားလုံးများနှင့် ဖွဲ့ဆိုသီကျူး ရပါမည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာစာဆို အသုံးပြုသော စကားလုံးများ၊ အဖွဲ့အနွဲ့များသည် ခံစားမှုမှ ပေါက်ဖွားလာရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာကိုရေးဖွဲ့ရာတွင် စာရေးသူတို့၏ လောကအတွေ့အကြုံ၊ ဘဝအတွေ့အကြုံ များကို စိတ်ကူးဖြင့် မွမ်းမံ၍ အသွင်အပြင်ပြောင်းလဲကာ ဖန်တီးတင်ပြရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ တင်ပြရာတွင် ကဗျာစာဆို၏ ပင်ကိုစိတ်သည် အဓိကကျပါသည်။ ကဗျာစာဆိုသည် လောကကို အကောင်းမြင်ရှုထောင့်မှ ကြည့်တတ်ရပါမည်။ ချစ်သော မျက်စိဖြင့် ရှုကြည့်၍ ရေးဖွဲ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာဆရာ၏စိတ်ဓာတ်တွင် အလှဘက်၊ အကောင်းဘက်ကို မြင်တတ်သော သဘောရှိမှသာ သူ၏စကားလုံး များသည် အကောင်းဘက် အလှဘက်သို့ ဖော်ညွှန်းနိုင်ပါမည်။ သူ၏စိတ်ကူး များသည် ကောင်းကွက် လှကွက်များ ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ အမှန်တရားကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဖော်ကျူးတင်ပြသော ကဗျာများဖြင့် စာဖတ်သူတို့အားလည်း အမှန်တရားကို ချစ်မြတ်နိုးသည့်စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဆွဲဆောင်သွားနိုင်မည်။ လမ်းပြသွား နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

ကဗျာသည် ကဗျာစာဆို၏အနုပညာဖြင့် ဖန်တီးတင်ပြသော လောက၏ အမှန်တရား ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာရေးဖွဲ့ခြင်း၌ ပရိယာယ်ကို သုံးရသည်ဆိုသော်လည်း ကဗျာစာဆိုသည် ပရိယာယ်ကိုသာ အားကိုးရန် မဟုတ်ပါ။ လောက၏အမှန်တရားကိုသာ စာဖတ်သူတို့ ချစ်ခင်လာအောင် လူသားအချင်းချင်းအပေါ် မေတ္တာ၊ ကရုဏာတရားများ ပွားများလာအောင် အများအကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်လိုသော စိတ်များ တိုးပွားလာအောင် လမ်းညွှန်ရေးဖွဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာစာဆို၏ စိတ်နှင့် ကဗျာဆရာ ရေးဖွဲ့သော ကဗျာတို့သည် ဆက်စပ်နေသည့်အတွက် ထိုသဘောကို ယခုထက်ပို၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာသင့်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ကြည်အောင်။ (၁၉၈၅)။ ***မိခင်မာရသွန်ကဗျာများ***၊ မန္တလေး။ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ (၂၀၁၃)။ ***ဘာသာနှင့်စာပေ၊ စာပေနှင့်ဘာသာ***။ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ။

ဇေယျ။ (၂၀၀၀)။ ကဗျာလင်္ကာ၊ ဇေယျစာပေါင်းချုပ်၊ ဒုတိယတွဲ၊ ရန်ကုန်၊ ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်။

ဇော်ဂျီ။ (၁၉၉၈)။ ***ဇော်ဂျီကဗျာပေါင်းချုပ်***၊ ရန်ကုန်၊ စာပေလောကပုံနှိပ်တိုက်။

ဇော်ဂျီ။ (၂၀၁၄)။ ***မင်းသုဝဏ်၏လက်ရာစုံ***၊ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်။

ဘုန်းနိုင်(တက္ကသိုလ်)၊ (၁၉၉၄)။ ***ကဗျာပေါင်းချုပ်***။ ရန်ကုန်၊ စာပေလောကပုံနှိပ်တိုက်။

မင်းသုဝဏ်၊ (၂၀၁၆)။ ***ကဗျာပေါင်းချုပ်***။ ရန်ကုန်၊ စာပေလောကပုံနှိပ်တိုက်။

မြဇင်။ (၁၉၆၉)။ ***ကဗျာအကြောင်းစာအကြောင်း***။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း။

မြဇင်။ (၁၉၇၃)။ ***ကဗျာနရီနှင့်နမိတ်ပုံ***။ ရန်ကုန်၊ မိုးကိုကိုစာပေ။

ရွှေအောင်၊ **ဦး**။ (၂၀၁၃)။ ***(ဒု-ကြိမ်)၊ ရသစာပေရသ***၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Cuddon, J.A (1997), ***Literary Term and Literary Theory***, 4th ed Penguin Books.

Morner, Kathleen & Ralph Raush, (1998), NTI's Dictionary. Terms-NTC Publishing Group, Lincoln-wood, Illinois USA.

Peck, John & Martin Coyle. (1985) ***Literary Terms and Criticism***, London: MACIMILLAN Education Ltd.